

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Význam dobrovolnické služby v ochraně
obyvatelstva se zaměřením na Český červený kříž**

bakalářská práce

Autor práce: David Peřan, DiS.
Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva se zaměřením na CBRNE

Vedoucí práce: MUDr. Josef Štorek, Ph.D.

Datum odevzdání práce: 3.5.2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 3.5.2013

.....
David Peřan

Poděkování

Rád bych poděkoval především vedoucímu práce MUDr. Josefu Štorkovi, Ph.D. za příkladné vedení, cenné rady a podněty při zpracování tohoto tématu. Dále bych rád poděkoval MUDr. Josefu Školovi, členovi Výkonné rady ČČK, zaměstnancům Odboru ochrany obyvatelstva Hasičského záchranného sboru Hlavního města Prahy a zaměstnancům Pracoviště krizové připravenosti ZZS HMP za cenné konzultace při zpracování návrhu Plánu pomoci ČČK na území kraje. V neposlední řadě potom PhDr. Jitce Hošnové za jazykovou korekturu textu, svým kolegům a přátelům, za rady a připomínky z praxe.

Abstrakt

Klíčová slova: dobrovolnická služba, dobrovolník, Český červený kříž

Bakalářská práce na téma Význam dobrovolnické služby v ochraně obyvatelstva se zaměřením na Český červený kříž pojednává o dobrovolnících a dobrovolnické službě poskytované na území České republiky, respektive na území Hlavního města Prahy.

V teoretické části práce je stručně uvedena historie dobrovolnické služby v Evropě a na území České republiky a Hlavního města Prahy. Podrobněji je rozebrána základní legislativa týkající se dobrovolnické služby, konkrétně zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Dalším dokumentem, který je použit v teoretické části, jsou Stanovy ČČK, které upravují postavení dobrovolníků uvnitř organizace.

Zákon o dobrovolnické službě říká, že dobrovolnickou službu neposkytuje osoba, která je v pracovním vztahu, služebním nebo členském poměru. Jedním ze základních principů Červeného kříže je dobrovolnost, ale osoby spolupracující s ČČK jsou zaměstnanci, členové a dobrovolníci, kteří všichni poskytují služby dobrovolně. Zde existuje konflikt mezi principy a myšlenkou ČK a národní legislativou. Pro potřeby této práce jsou dobrovolníci chápáni jako všichni, kdo poskytují své služby dobrovolně, tedy i členové a zaměstnanci ČČK.

Český červený kříž (ČČK) a jeho Humanitární jednotky jsou začleněny do Integrovaného záchranného systému (IZS) jako ostatní složka IZS a jejich postavení v legislativě je v teoretické části rozebráno. ČČK se věnuje převážně humanitární činnosti, která je upravena legislativou uvedenou v teoretické části.

Další kapitola rozebírá postavení dobrovolníků v mezinárodním humanitárním právu. Dobrovolníci nejsou na mezinárodní úrovni konkrétně řešeni, ale Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů přímo upravuje civilní obranu (ochranu obyvatelstva).

Stanovy ČČK stanovují tři skupiny osob, které se podílí na činnosti ČČK, jedná se o zaměstnance, členy a dobrovolníky. Zaměstnanci jsou vázáni pracovní smlouvou a mají tedy faktickou zodpovědnost, která je předurčuje k činnosti v krizových štábech na strategické a operační úrovni. Členové mají také svá práva a povinnosti a jejich činnost je využívána nejen v krizových štábech, ale především na taktické úrovni v Humanitárních jednotkách ČČK. Dobrovolníci jsou využíváni při vzniku mimořádné události k doplnění činnosti humanitárních jednotek a k dalším činnostem, které vyplývají z Krajské koncepce krizové připravenosti. Základní výcvik je shodný pro všechny zasahující osoby, dále se může specializovat dle konkrétních požadavků.

Výzkumnou otázkou bakalářské práce je: Zlepšuje Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 postavení dobrovolníků ČČK v oblasti ochrany obyvatelstva? V rámci odpovědi byla provedena kvalitativní analýza nashromážděných dat o dobrovolnické službě a komparativní analýza základních legislativních dokumentů týkajících se krizového řízení, ochrany obyvatelstva a Českého červeného kříže. Objektem komparace jsou legislativní dokumenty, cílem komparace je z patnácti vybraných legislativních dokumentů a dvou koncepcí zjistit odpovědi na kritéria analýzy, kterými je pět otázek. V rámci analýzy bylo použito synchronní srovnávání sledovaných otázek v platné legislativě České republiky. Díky zjištění, které dokumenty řeší otázku dobrovolnické služby, byl vypracován reálný výstup – Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy dle platné Metodiky zpracování Plánu pomoci ČČK na území kraje.

Výsledkem komparativní analýzy je zjištění, že dobrovolnickou službu a dobrovolnictví řeší přímo sedm dokumentů a jeden nepřímo. Financování dobrovolnické služby řeší pět dokumentů přímo a dva nepřímo. Reálným výstupem je Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy.

Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 neřeší sporné otázky poskytování dobrovolnické služby, nicméně upravuje a stanovuje další dokumenty,

které poskytování dobrovolnické služby mohou usnadnit, a upravuje strukturu humanitárních jednotek. Koncepce samotná tedy nezlepšuje postavení dobrovolníků v ochraně obyvatelstva, ale dokumenty, které na podkladě Koncepce vzniknou, pravděpodobně postavení dobrovolníků zlepší.

Nadále zůstává nezodpovězenou otázkou financování činnosti dobrovolníků, resp. refundace jejich mzdy. V současné době je to hlavní důvod, proč není nasazování jednotek ČČK při reálných zásazích realizováno. Legislativa říká, že činnost ostatních složek IZS hradí složka nebo orgán krizového řízení, který ostatní složku povolal. ČČK na území Prahy, resp. Oblastní spolek Praha 1, tento problém obchází a ve smlouvě o plánované pomoci na vyžádání uvádí, že pomoc poskytují bez nároku na odměnu a s vlastními prostředky.

Domnívám se, že sporné otázky ohledně poskytování dobrovolnické služby v blízké době vyřešeny nebudou. Je tedy otázkou, jak budou nové dokumenty (Plán pomoci ČČK na území kraje a Koncepce krizové připravenosti na území kraje) zpracovány a jestli dokážou obejít problémy tak, aby byla situace akceptovatelná pro všechny strany.

Abstract

Key words: volunteer service, volunteer, Czech Red Cross

The topic of this bachelor thesis is “The importance of volunteer service in the protection of inhabitants, focusing on the Czech Red Cross” and how it deals with volunteering and the volunteer service, which is provided in the Czech Republic, especially in the capital city Prague.

The theoretical part of this study is about the history of the volunteer service in Europe, Czech Republic and Prague. The basic legislation about the volunteer service, specifically Act. No. 198/2002 Coll. on volunteer service and on amendments to certain Acts (Volunteer Service Act), is analyzed in detail. The next document, which was used in the theoretical part, is “The statutes of Czech Red Cross organization” (CRC), which adjust the position of volunteers inside this organization.

The Law on volunteer service, describes volunteer service, as a service, which is provided by person without employment relationship or relationship based on staff or membership. One of the basic principles of the Red Cross (RC) organization is volunteer service, which means, that everyone, who cooperates with the RC organization provides a volunteer service, but in the Czech Republic individuals can provide services based on employment, staff or membership. Here is the conflict between national law and the principles of RC. This thesis works on the concept, that everyone, who cooperates with the Czech Red Cross is a volunteer, including individuals, who are staff, members or employees.

The Czech Red Cross and its Humanitarian units are included into Integrated Rescue Systems (IRS) as other components of IRS and position is analyzed in theoretical parts. The main activity of CRC is its humanitarian work.

The next chapter deals with the position of volunteers in international humanitarian law (IHL) and the result is, that volunteers are not exactly mentioned in IHL, but the First Protocol additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating

to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) adjusts civil defence, which is today known as the protection of inhabitants.

The statues of the Czech Red Cross organization present three groups that can provide services: employees, members and volunteers. Employees have contracts of employment and this contract delegates them into leadership positions, for example in a crisis staff at the strategic and operational level. Members have rights and responsibilities and their activity is used in a emergency crews and especially at tactical level in humanitarian units. Volunteers are used during an extraordinary event to support humanitarian units and other activities, which are mentioned in Regional Concept of Emergency Preparedness. Basic training is parallel for all groups and after this training they start special training according to performed activities.

The research question is: Does the the “Concept of emergency preparedness of the Czech Red Cross up to the 2015” improve situation of CRC's volunteers in the field of protecting inhabitants? The response was a qualitative analysis of collected data about the volunteer service and comparative analysis of basic legislative documents of crisis management, protection of inhabitants and the Czech Red Cross organization. Objects of comparison are legislative documents. Comparison is to find out the answers to the criteria analysis from the fifteen selected legislative documents and two concepts. The analysis contains the answers to five questions. In the analysis were used synchronous comparison of monitored issues in the current legislation of the Czech Republic. Thanks to the results of the comparative analysis was prepared the Plan of CRC to help the capital city of Prague according to the applicable Methodology of the Plan of CRC to help a region.

The result of the comparative analysis is the fact that the seven documents deals with volunteer services directly and one indirectly. Five documents deals with the funding of volunteer services directly and one indirectly. The real output is the Plan of CRC to help the capital city of Prague.

There are a few disputed questions, that The Concept of emergency preparedness of the Czech Red Cross up to 2015 does not solve, but this document sets preparation of other documents, which should deal with these questions. This Concept does not improve the situation of volunteers in the field of protection of inhabitants, but the next documents will do.

Funding of volunteer services and reimbursement of wages is not solved. This is the reason, why the humanitarian units of CRC are not deployed in the field of a crisis situation. The legislation imposes that funding of secondary units of IRS is provided by the unit which call on those units. The CRC solved this problem and they don't want any funding from IRS units and uses their own resources.

I think that these disputed issues will not be solved soon. The question is, how will the new CRC documents (Plan of help and Concept of emergency preparedness) be applied.

Obsah

1 Teoretická část.....	14
1.1 Vznik dobrovolnické služby.....	14
1.2 Vznik dobrovolnické služby na území České republiky.....	16
1.3 Legislativa a dobrovolnická služba.....	17
1.4 Postavení dobrovolníků v mezinárodním humanitárním právu.....	18
1.5 Zaměstnanci, členové a dobrovolníci Českého červeného kříže.....	19
1.6 Začlenění Českého červeného kříže do Integrovaného záchranného systému.....	21
1.7 Humanitární pomoc.....	21
2 Výzkumná otázka a metodika výzkumu.....	23
2.1 Výzkumná otázka.....	23
2.2 Metodika výzkumu.....	23
3 Výsledky.....	25
3.1 Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva.....	25
3.2 Plán pomoci Českého červeného kříže na území Hlavního města Prahy.....	26
4 Diskuze.....	45
4.1 Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva.....	45
4.2 Plán pomoci Českého červeného kříže na území Hlavního města Prahy.....	47
4.2.1 Obecná část.....	47
4.2.2 Speciální část.....	47
5 Závěr.....	49
6 Seznam informačních zdrojů.....	51

Seznam použitých zkratk

Act. – zákona	Mgr. – magistr (akademický titul)
apod. – a podobně	MHD – městská hromadná doprava
Bc. – bakalář (akademický titul)	m n. m. – metrů nad mořem
Coll. – sbírky	MU – mimořádná událost
CRC – Czech Red Cross	NNO – nestátní neziskové organizace
č. – číslo	No. – č. (číslo)
ČČK – Český červený kříž	NV – nařízení vlády
ČK – Červený kříž	odst. – odstavec
ČSČK – Československý červený kříž	OS – oblastní spolek
čl. – článek	OVR – oblastní výkonná rada ČČK
ČR – Česká republika	PDSO – Pražský dobrovolný sbor ochranný
DiS. - diplomovaný specialista (titul)	Ph.D. – doktor filozofie (vědecký titul)
DMS – dárcovská SMS (short message system)	PMR – personal mobile radio
HJ – humanitární jednotky	POS – pověřený oblastní spolek ČČK
hl. m. – hlavní město	RC – Red Cross
HZS – Hasičský záchranný sbor ČR	Sb. – Sbírka / Sbírk
IHL – International Humanitarian Law	SSHR – Správa státních hmotných rezerv
Ing. – inženýr (akademický titul)	str. – strana
IRS – Integrated Rescue System	ÚOS – úřad oblastního spolku ČČK
IZS – Integrovaný záchranný systém	ÚPOS – úřad pověřeného oblastního spolku ČČK
KŠ – Krizový štáb Pověřeného oblastního spolku ČČK	ÚZ – ústavní zákon
MČ – městská část	V – vyhláška
	Z – zákon

Úvod

Dobrovolnictví existuje stejně dlouho jako organizovaná společnost lidí. Již v průběhu středověku a novověku jsou poskytování dobrovolné pomoci zaznamenána. Mezníkem v poskytování dobrovolnické služby je vznik organizované dobrovolnické služby, např. vznik Červeného kříže na evropské úrovni nebo Pražského dobrovolného sboru ochranného. Jakmile vznikla organizovaná pomoc, vznikaly také právní normy, které tuto pomoc upravují.

Současná právní legislativa upravuje poskytování dobrovolné služby v mnoha dokumentech. Jako největší problém se jeví uvolňování dobrovolníků ze zaměstnání a případná refundace mzdy zaměstnanci a zaměstnavateli, kterou neupravuje žádný legislativní dokument, respektive upravuje, ale pouze formou doporučení.

Pro účely této práce považujeme členy a dobrovolníky ČČK za jednu skupinu. Pokud hovoříme o dobrovolnické službě, obsahuje obě skupiny jedinců poskytujících pomoc pod hlavičkou ČČK.

Posledních deset let jsem se aktivně podílel na dění v ČČK a tuto otázku jsme na několika konferencích mnohokrát otevřeli. Řešení např. refundace mzdy zatím nalezeno nebylo. V roce 2011 vznikla v ČČK pracovní skupina pro krizovou připravenost, která vydala Koncepti krizové připravenosti ČČK do roku 2015. Jejím vedoucím byl MUDr. Josef Škola, garant Výkonné rady ČČK pro výuku první pomoci a přípravu na katastrofy. Díky této koncepci se krizové řízení uvnitř ČČK začalo více rozebírat a nabralo určitý směr.

Na koncepci navazují aktivity týkající se krizového řízení – tvorba Plánu pomoci na území kraje, Koncepce krizové připravenosti na území kraje a další dílčí dokumenty. Na jaře loňského roku jsem byl pověřen přípravou Plánu pomoci ČČK na území kraje Hlavního města Prahy, což mě vedlo k výběru tohoto tématu. V průběhu roku se změnilы poměry v ČČK na území Prahy a tvorbu těchto plánů má nyní na starosti

Oblastní spolek ČČK Praha 1. Návrh plánu, který budu vytvářet jako součást této práce, jim bude nabídnut jako podklad pro tvorbu finální verze plánu.

Jednou z otázek, kterou se bude tato práce zabývat, je zjištění, jestli Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 zlepšuje postavení dobrovolníků při poskytování pomoci. Dalším cílem práce je zjistit, zda současná legislativa upravuje postavení dobrovolníků v ochraně obyvatelstva a vytvoření dokumentu Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy.

V teoretické části práce se zaměřím na vývoj dobrovolnické služby v historii s důrazem na ČČK a výklad postavení dobrovolníků dle současné národní i mezinárodní legislativy. V této části využiji kvalitativní analýzu nashromážděných dat o dobrovolnické službě získaných ze sekundárních zdrojů.

V praktické části využiji komparativní statistickou analýzu zákonů týkajících se krizového řízení a ochrany obyvatelstva a zjistím, zda upravují dobrovolnickou službu a postavení dobrovolníků a pokud ano, zda jim dobrovolnickou službu usnadňují nebo znesnadňují. Dále vypracuji Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy dle platné metodiky ČČK jako reálný výstup mé práce.

1 Teoretická část

1.1 Vznik dobrovolnické služby

V historii se objevuje dobrovolnická pomoc mezi lidmi od samotného vzniku organizovaných společenství. Lidé pomáhali dobrovolně, avšak bez centrální organizace. O dobrovolnické službě, která má charakter organizované pomoci, můžeme hovořit až v polovině 19. století. V letech 1853 – 1856 probíhala Krymská válka mezi Ruskem a Anglií, Francií, Tureckem a Sardinii. V tomto konfliktu se nezávisle na sobě objevují na obou stranách dobrovolníci, kteří organizují pomoc obětem konfliktu. Na straně ruské stál chirurg Nikolaj Ivanovič Pirogov s týmem ošetřovatelek v čele s Dášou Sevastopolskou, na straně anglické armády stála zakladatelka ošetřovatelství Florence Nightingalová s skupinou ošetřovatelek vedenou Mary Seacoleovou. (36)

Zlomovým okamžikem pro organizaci dobrovolnické služby se stala bitva u Solferina roku 1859. V blízké vesnici San Martino, kde bitva probíhala také, poskytoval a organizoval pomoc obětem a zraněným švýcarský obchodník Jean Henri Dunant, který ze vzpomínek z bitvy sepsal knihu *Vzpomínka na Solferino*, ve které pokládá několik otázek, kterými dal vzniknout Červenému kříži. (36)

V knize píše: „... *Nebylo by možné v mírových a klidných dobách zformovat z nadšených, oddaných a dobře kvalifikovaných dobrovolníků pomocné oddíly, jejichž úkolem by byla péče o zraněné ve válce? ... A nebylo by možné formulovat nějaký mezinárodní princip, stvrzený úmluvou a zásadně neporušitelný, který by, v případě dohody a ratifikace, tvořil základ pro společnosti zabývající se poskytováním pomoci raněným v různých evropských zemích?...*“ (36, str. 23) V těchto dvou odstavcích vlastně navrhl založení Červeného kříže i vznik Ženevských úmluv. Za oběma úspěchy stojí Henri Dunant spolu s dalšími čtyřmi osobnostmi – Gustave Moynier, Louis Appia, Théodore Maunoir a generál Henri Guillaume Dufour. (36)

Vznik Červeného kříže (1863) znamenal zároveň vznik Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných v polních armádách v roce 1864. V následujících letech byla úmluva rozšířena a doplněna na Ženevské úmluvy a Dodatkové protokoly, jak je známe dnes:

- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v polních armádách. (1949)
- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a ztroskotaných příslušníků ozbrojených sil na moři. (1949)
- Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci. (1949)
- Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války. (1949)
- První dodatkový protokol o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol 1) (1977)
- Druhý dodatkový protokol o ochraně obětí konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol 2) (1977)
- Třetí dodatkový protokol o přijetí dalšího rozeznávacího znaku (2005) (27; 36)

V roce 1965 se ve Vídni konala XX. Mezinárodní konference Červeného kříže, která ustavila základní principy Červeného kříže: Humanitu – Nestrannost – Neutralitu – Nezávislost – Dobrovolnost – Jednotu – Světovost. Těchto sedm principů je stále platných a zavazuje každou národní společnost ČK a každého jednotlivého člena, zaměstnance i dobrovolníka. Dobrovolnost je zakotvena v principech již od samého založení organizace, tento princip byl zmíněn již při ustavující mezinárodní konferenci v roce 1863, tato konference jej pouze písemně potvrdila. (36)

Mimo tyto všeobecně známé mezinárodní smlouvy, které ratifikovaly všechny státy světa, vznikla také řada menších smluv týkajících se například zákazu používání určitých druhů zbraní, mezinárodního trestního soudu nebo práv dítěte. Mnoho smluv zasahuje do vnitrostátních záležitostí a přímo nebo nepřímo se dotýká ochrany

obyvatelstva. Samotné smlouvy vždy zavazují pouze státy, které tyto úmluvy ratifikovaly. Jednotlivé úmluvy vznikaly v průběhu 20. i 21. století. (27)

Dobrovolnická služba zůstává nadále aktuálním tématem. „*Dne 24. listopadu 2009 přijala Rada EU Rozhodnutí Rady o Evropském roku dobrovolných činností na podporu aktivního občanství (2011)*“ (23, str. 13) Rok 2011 byl desátým výročím Mezinárodního roku dobrovolnictví, který vyhlásila OSN v roce 2001. Cíle Evropského roku dobrovolnictví stanovila Rada EU:

- usilovat o to, aby bylo v EU vytvořeno prostředí příznivé pro dobrovolnictví
- umožnit organizátorům dobrovolných činností zlepšit jejich kvalitu
- uznávat a oceňovat dobrovolné činnosti
- zlepšit povědomí o hodnotách a významu dobrovolnictví

Koordinátorem roku dobrovolnictví bylo v ČR stanoveno Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy z důvodu různorodosti dobrovolnictví v řadě oblastí a napříč regiony. (23)

1.2 Vznik dobrovolnické služby na území České republiky

Jako jinde ve světě i na území našeho státu se dobrovolná pomoc objevuje. Organizovanou dobrovolnou službu nalezneme v druhé polovině 19. století. Roku 1863 vznikl Vlastenecký pomocný spolek pro království české, který bereme jako předchůdce Československého a Českého červeného kříže. Mimo organizaci Červeného kříže vznikl v roce 1859 také Pražský dobrovolný sbor ochranný (PDSO), který se zaměřil na pomoc při požárech, ale později svou působnost rozšířil i na Ochrannou a později Záchranou stanici. Během první světové války a po ní spadal PDSO pod Červený kříž a ve spolupráci těchto dvou organizací a města Prahy vznikla síť sanitních vozidel – záchraná služba provozovaná dobrovolníky. (28)

Rozsáhlejší rozvoj dobrovolnické služby nastal po roce 1989, kdy docházelo ke snahám o organizaci dobrovolnické služby v modelu formálního dobrovolnictví

prostřednictvím dobrovolnických center a neziskových organizací. Oblasti, ve kterých se dobrovolníci uplatňovali, jsou převážně sociální a zdravotnické. (23)

V roce 1999 spustilo Národní dobrovolnické centrum HESTIA projekt ve spolupráci s Open Society Institute New York a nadací Open Society Fund Praha s názvem Dobrovolnictví v nemocnicích. Koncem roku 2009 poskytovali dobrovolníci pomoc ve více než čtyřicet zdravotnických zařízeních (nemocnice, léčebny dlouhodobě nemocných, hospice apod.) a jejich počet se v průběhu roku pohyboval okolo 1000 osob. (23)

V sociálním resortu se dobrovolnictví začalo využívat v programu s názvem Dobrovolnictví pro seniory. (23)

1.3 Legislativa a dobrovolnická služba

Dobrovolnickou službu upravuje zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Zákon popisuje dobrovolnickou službu ve vztahu k ochraně obyvatelstva v §2 odst. 1, písm. b): „*pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí...*“ (13) Podmínkou pro poskytování dobrovolnické služby je uzavřená smlouva s vysílající organizací, která je držitelem akreditace Ministerstva vnitra. (13)

Pro účely ČČK se tento zákon dá použít jen v omezené míře, protože zákon o dobrovolnické službě říká v §2 odst. 2, že za dobrovolnickou službu se nepovažuje činnost, kterou jedinec vykonává v pracovním vztahu, služebním nebo členském poměru. Samotné principy ČK však zmiňují dobrovolnost jako základní myšlenku poskytování pomoci touto organizací. (13)

Stanovy ČČK upravují spolupráci s jedinci na třech úrovních – pracovní poměr, členství a dobrovolnictví. Postavení členů ČČK je upraveno v hlavě II, Článku 1. §10 –

§18 a postavení dobrovolníků v hlavě II, Článku 1. §18a. V praxi se obě skupiny v ČČK prolínají a k oběma se přistupuje stejně, ačkoliv členové ČČK mají více práv a povinností. Výjimku tvoří zaměstnanci, kteří jsou fakticky odpovědní za činnost ČČK na jednotlivých územích. Skupiny spolupracují a existují jako fungující celek. (38)

Zákon může fyzické i právnické osobě uložit pracovní povinnost a pracovní výpomoc, které se považují za jiný úkon v obecném zájmu dle zákona o krizovém řízení s odkazem na Zákoník práce, který stanoví v §203 odst. 2 písm. l) „*k činnosti dobrovolného zdravotníka Červeného kříže při výkonu zdravotnických služeb při sportovní nebo společenské akci; přísluší pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele*“ (18) Osoby, které jsou osvobozeny od pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci, mohou poskytnout dobrovolnou pomoc. (16; 18)

1.4 Postavení dobrovolníků v mezinárodním humanitárním právu

Mezinárodní humanitární právo upravuje především problematiku mezinárodních ozbrojených konfliktů. Ženevské úmluvy týkající se ochrany obětí ozbrojených konfliktů obsahují společný Článek 3, upravující konflikty, které nemají mezinárodní charakter, a dává základní záruky, které se Vysoké smluvní strany zavazují dodržovat. (27; 37)

„S osobami, které se přímo neúčastní nepřátelství, (...), bude se za všech okolností zacházet lidsky, bez jakéhokoliv nepříznivého rozlišování založeného na rase, barvě, náboženství či víře, pohlaví, rodu, majetku nebo jakémkoliv jiném obdobném znaku.“ (37, str. 24) Dále Článek 3 předkládá např. zákaz braní rukojmí, odsouzení a vykonání poprav bez řádného soudu, vraždu ve všech formách. (37)

Samotné Ženevské úmluvy řeší postavení dobrovolníků spíše jako pomoc zdravotnickým jednotkám v době ozbrojeného konfliktu. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených

konfliktů (Protokol I) přímo řeší otázku civilní obrany, která tak dala základ termínu civilní ochrana (nyní ochrana obyvatelstva) používaný v době míru. (30, 37)

Samotné mezinárodní humanitární právo neřeší otázku dobrovolníků, ale samotné poskytování pomoci organizacemi civilní obrany nebo zdravotnickými jednotkami, které v době konfliktu mohou využívat dobrovolníky. (27)

1.5 Zaměstnanci, členové a dobrovolníci Českého červeného kříže

Nejméně početnou skupinou jsou v ČČK osoby v pracovním poměru. Jejich úkolem je koordinace činnosti ostatních dvou skupin. V případě vzniku krizové situace jsou tito lidé členy krizových štábů oblastních spolků a provádí řízení na taktické a operační úrovni. (19; 38)

Nejvíce početnou skupinou jsou členové ČČK. Jejich postavení je upraveno Stanovami ČČK, platí členské příspěvky a mají určitá práva a povinnosti. Jako členové ČČK mohou být stálými členy humanitárních jednotek nebo krizových štábů. (19; 38)

Zasahující složkou ČČK jsou Humanitární jednotky (HJ), které sdružují členy a dobrovolníky ČČK za účelem poskytování pomoci obětem mimořádné události.

Původní záchranné jednotky ČČK, které měly 33 členů rozdělených do velitelství (4 osoby), čtyř zdravotnických družstev (20 osob) a technického družstva (9 osob), byly transformovány do Humanitárních jednotek v roce 2003. (34; 35)

Humanitární jednotky byly tvořeny velitelem (1 osoba), zdravotnickým družstvem (5 osob), ubytovacím družstvem (4 osoby), stravovacím družstvem (4 osoby), sociálním družstvem (4 osoby) a technickým družstvem (3 osoby), celkem tedy 21 osobami. Tento model byl následně mírně upraven změnou sociálního týmu na psychosociální tým, poskytující psychologickou a sociální pomoc. V roce 2011 byly HJ upraveny Koncepcí krizové připravenosti ČČK do roku 2015 do současné podoby, odpovídající potřebám IZS (19; 35)

Humanitární jednotky	I. kategorie	II. kategorie	III. kategorie
Počet kvalifikovaných členů (min.)	20	10	5
Reakční doba (min. 40% členů)	6 hodin	12 hodin	24 hodin
Minimální soběstačnost	48 hodin	24 hodin	12 hodin
Mobilita	vlastní	smluvní	ne
Nouzové ubytování	ano	ano	ano
Sběr humanitární pomoci	ano	ano	ano
Zdravotní/ošetrovatelská péče	ano	ano	ne
Psychosociální pomoc	ano	ano	ne

Tab. č. 1: Kategorie HJ (19)

Členové HJ prochází před nasazením pravidelnými školeními. Základním kurzem je Základní norma zdravotnických znalostí, na kterou navazují další školení první pomoci a ošetrovatelské péče. V oblasti psychosociální pomoci podstupují členové školení min. dle příručky Základy psychosociální přípravy Humanitárních jednotek ČČK. V oblasti nouzového ubytování a dalších oblastí působnosti postupují jednotky dle platných typových činností vydaných Úřadem ČČK. (19; 32; 39)

Poslední skupinou jsou dobrovolníci, kteří jsou (nebo by měli být) evidováni každým oblastním spolkem a s jejichž nasazením se počítá v případě rozsáhlých krizových situací. Dobrovolníci jsou využíváni k doplnění humanitárních jednotek a musí tak projít alespoň minimálním výcvikem HJ. (19; 38)

Všichni, kdo se aktivně podílí na činnosti ČČK, jsou vázáni základními principy ČČK. Ačkoliv zákon o dobrovolnické službě vylučuje poskytování dobrovolnické služby osobami v pracovním vztahu, ve služebním nebo členském poměru, z podstaty ČK poskytují i výše zmíněné osoby dobrovolnou službu.

1.6 Začlenění Českého červeného kříže do Integrovaného záchranného systému

Jako právnická osoba je Český červený kříž povinen podílet se na zajišťování bezpečnosti státu, což je uvedeno v Čl. 3 odst. 2 Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. (3)

Český červený kříž je zařazen mezi ostatní složky IZS jako nezisková organizace a sdružení občanů dle §4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Jeho nasazení se řídí smlouvou mezi Oblastními spolky ČČK, respektive Pověřeným oblastním spolkem ČČK a Hasičským záchranným sborem ČR (HZS) o Plánované pomoci na vyžádání dle §21 konkrétně odst. 2 písm. d) zákona o integrovaném záchranném systému. Náležitosti takové smlouvy jsou uvedeny v odst. 4 téhož zákona. Dohoda o plánované pomoci na vyžádání je také upravena v §15 Vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. (6; 12)

Toto začlenění je svým způsobem proti podstatě ČK, jakožto mezinárodní, nestátní, neziskové organizace. ČČK je součástí Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce a Mezinárodního výboru Červeného kříže. Díky mezinárodním smlouvám poskytuje ČK svou pomoc na území všech států a jeho začlenění v rámci národní legislativy vlastně potlačuje podstatu této pomoci. (36)

1.7 Humanitární pomoc

Úkoly ČČK při mimořádné události vyplývají ze smlouvy s HZS. Dle §10 odst. 5 písm. g) zákona o IZS je úkolem HZS organizace a koordinace humanitární pomoci. Tuto činnost může z velké části převzít ČČK, včetně organizace humanitární pomoci ze skladů Správy státních hmotných rezerv (SSHR). Jak vyplývá z §12 odst. 1 a 2 zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, jsou zásoby pro humanitární pomoc součástí systému nouzového hospodářství spravovaného SSHR. O sběru humanitární pomoci mluví

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, v §5 a §6, kde je přímo řečeno, že sbírky pro humanitární pomoc organizují humanitární organizace na základě aktuálních požadavků a vybrané prostředky jsou shromažďovány ve skladech organizačních složek státu nebo ve skladech těchto organizací. (6; 7; 9)

Poskytování humanitární pomoci je, dle §1 Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., také jedna z možností, jak se ve spolupráci s orgány krizového řízení jako nezisková organizace používající ke své činnosti dobrovolníky zapojit do mezinárodních záchranných operací. (9)

2 Výzkumná otázka a metodika výzkumu

2.1 Výzkumná otázka

Zlepšuje Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 postavení dobrovolníků ČČK v oblasti ochrany obyvatelstva?

2.2 Metodika výzkumu

Hlavní metodou při zpracování bakalářské práce je kvalitativní analýza nashromážděných dat o dobrovolnické službě, získaných ze sekundárních zdrojů.

V rámci odpovědi na výzkumnou otázku bude použita komparativní analýza základních legislativních dokumentů týkajících se krizového řízení, ochrany obyvatelstva a Českého červeného kříže. (20)

Objektem komparace jsou legislativní dokumenty, které se přímo týkají ochrany obyvatelstva a krizového řízení. (20)

Cílem komparace je z vybraných patnácti legislativních dokumentů a dvou koncepcí dotčených orgánů krizového řízení zjistit odpovědi na pět otázek. (20)

Kritérii pro vlastní analýzu objektů komparace jsou následující otázky:

1. Řeší dokument otázku dobrovolnické služby?
2. Upravuje dokument postavení dobrovolníků?
3. Usnadňuje dokument poskytování dobrovolnické služby?
4. Řeší dokument financování dobrovolnické služby, resp. materiálu, který dobrovolníci používají?
5. Řeší dokument postavení dobrovolníků v rámci ostatních složek IZS?

V rámci komparativní analýzy bude využito synchronního srovnávání sledovaných otázek v platné legislativě České republiky. (20)

Dále vypracuji Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy dle platné metodiky ČČK, přičemž budu vycházet z Metodiky zpracování Plánu pomoci ČČK

na území kraje, platných smluv o plánované pomoci na vyžádání uzavřených mezi Oblastními spolky ČČK a HZS kraje, osobních zkušeností z ČČK a konzultací s krizovými manažery složek IZS na území Hlavního města Prahy.

3 Výsledky

3.1 Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva

1. Řeší dokument otázku dobrovolnické služby?
2. Upravuje dokument postavení dobrovolníků?
3. Usnadňuje dokument poskytování dobrovolnické služby?
4. Řeší dokument financování dobrovolnické služby, resp. materiálu, který dobrovolníci používají?
5. Řeší dokument postavení dobrovolníků v rámci ostatních složek IZS?

Právní norma	Číslo	1	2	3	4	5
Z	168/1991	ano	ano	ano	ne	ne
Z	126/1992	ne	ne	ne	ne	ano
ÚZ	110/1998	ne	ne	ano	ne	ne
NV	11/1999	ne	ne	ne	ne	ne
Z	239/2000	ne	ne	ano	ano*	ano
Z	240/2000	ano	ano	ano	ano	ano
Z	241/2000	ne	ne	ne	ne	ne
NV	462/2000	ne	ne	ne	ne	ne
NV	463/2000	ano	ano*	ano	ne	ano
V	498/2000	ne	ne	ne	ne	ne
V	281/2001	ne	ne	ne	ne	ne
V	328/2001	ano*	ano	ne	ne	ano
Z	198/2002	ano	ano	ano	ano	ne
V	380/2002	ne	ne	ne	ne	ne
Z	111/2006	ne	ne	ne	ano*	ne
NV	432/2010	ne	ne	ne	ne	ne
Koncepce	OO	ano	ne	ano	ano	ano
Koncepce	ČČK	ano	ano	ne	ano	ano

* nepřímě

Z – zákon, V – vyhláška, NV – nařízení vlády, ÚZ – ústavní zákon, Koncepce OO – Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, Koncepce ČČK – Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015

Tab. č. 2: Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva

3.2 Plán pomoci Českého červeného kříže na území Hlavního města Prahy

Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy

1 Obecná část

Tento plán pomoci je zpracován pro zabezpečení plnění úkolů ČČK na území Hlavního města Prahy vyplývajících z ustanovení zákonů ve znění pozdějších předpisů: 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) a nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva a vyplývajících ze zákona č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži, Stanov ČČK a vnitřních předpisů ČČK.

Jednotným výkladem Plánu pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy při mimořádných událostech se pověřuje Krizový štáb Pověřeného Oblastního spolku ČČK (KŠ) v kraji v době, kdy je aktivován, a ředitel/ředitelka Úřadu pověřeného oblastního spolku ČČK ve všech ostatních případech.

V případech, které tento dokument nepostihuje nebo se stane některé z jeho ustanovení sporným či je v rozporu s ustanoveními obecně závazných právních předpisů nebo Stanov ČČK, vychází se z ustanovení platných právních předpisů České republiky, Stanov ČČK a norem mezinárodního humanitárního práva.

Změny a doplňky tohoto dokumentu jsou možné pouze v písemné formě a musí být schváleny Oblastní výkonnou radou (OVR) Pověřeného oblastního spolku ČČK (POS). To se netýká příloh, které jsou průběžně aktualizovány dle potřeby.

Pro ostatní obdobné případy, které však nebyly označeny jako mimořádná událost nebo krizová situace ve smyslu výše uvedené legislativy, ale naplňují §4 písm.

b) zákona č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu ČK a o ČSČK nebo §7 Stanov ČČK, případně pro mimořádné události a krizové situace vzniklé jinde než na území kraje, platí tento dokument v nezměněné podobě.

1.1 Fáze pomoci

1.1.1 Preventivní práce

Preventivní práci se rozumí činnosti a opatření před vznikem mimořádné události, mají charakter materiální, plánovací organizační a vzdělávací. (33)

Preventivní práce provádí všechny oblastní spolky ČČK na území Prahy pod vedení POS. (33)

1.1.2 Záchranné práce

Záchranné práce jsou prováděny v prvních chvílích po vzniku mimořádné události. Jednotky IZS jsou limitovány dojezdovými časy, proto je nutné v rámci preventivních prací vzdělávat a připravovat obyvatelstvo v oblasti ochrany obyvatelstva. (33)

Záchranné práce jsou doménou základních složek IZS a činnost ČČK do nich zasahuje jen výjimečně na vyžádání těchto složek. Zejména může být ČČK využit při provádění evakuace, která je součástí záchranných prací. (33)

1.1.3 Likvidační práce

Likvidační práce nastupují v době, kdy jsou beze zbytku odstraněna bezprostřední rizika vyplývající z MU, je poskytnuta odborná lékařská pomoc postiženým osobám a veterinární péče postiženým zvířatům a je odstraněna příčina vzniku MU. (33)

Likvidační práce vedou k odstranění následků MU, přičemž za následky jsou považovány účinky MU na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. (33)

Jednotky ČČK se na likvidačních pracích podílí jen na žádost základních složek IZS.

Likvidační práce končí v okamžiku ukončení zásahu základních složek IZS. (33)

1.1.4 Obnovovací práce

Za obnovovací (asanační) práce se považují činnosti, které vedou k obnovení životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot. Jedná se o činnosti, které nemají charakter záchranných a likvidačních prací. (33)

Činnost ČČK by se měla soustředit převážně na obnovovací práce, kde je pole působnosti složek IZS již uzavřeno a otevírá se široké pole aktivitám, které může na postiženém území poskytovat ČČK ve spolupráci s orgány veřejné správy. (33)

1.2 Hlavní úkoly ČČK v kraji při poskytování pomoci

1.2.1 Celostátní priority ČČK při poskytování humanitární pomoci

Dle Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 se ČČK zaměřuje především na následující činnosti:

- psychosociální pomoc
- problematiku nouzového přežití obyvatelstva (včetně materiálních základů humanitární pomoci ČČK)
- sběr a distribuci humanitární pomoci
- sběr finančních prostředků (Fond humanity ČČK, DMS) a využití získaných financí na projekty obnovy
- poskytování první pomoci v podobě drobných ošetření v terénu a ošetrovatelské péče v evakuačních centrech

1.2.2 Úkoly ČČK při poskytování pomoci definované krajskou koncepcí

- psychosociální pomoc
- problematika nouzového zásobování obyvatelstva a zasahujících složek na místě mimořádné události

- sběr a distribuce humanitární pomoci
- poskytování první pomoci a ošetrovatelská péče v evakuačních centrech
- obsluha kontejnerů nouzového přežití
- stavba protipovodňových zábran
- poskytování poradenství postiženým osobám

2 Speciální část

2.1 Stručná charakteristika kraje

Informace a údaje v kapitole 2.1 jsou čerpány z otevřené encyklopedie Wikipedie a stránek Českého statistického úřadu (29; 25)

2.1.1 Základní údaje

Praha je hlavní a také největší město České republiky. Leží severně od středu Čech na řece Vltavě uvnitř Středočeského kraje, jehož je správním centrem. Současně je samostatným krajem mimo kraj středočeský. Jako hlavní město je sídlem mnoha organizací, politických stran a společností, které mají celostátní působnost. Do současné podoby se Praha vyvíjela jedenáct století a za svou historii byla sídelním městem mnoha králů, císařů i novodobých představitelů státní moci.

Praha je sídlem prezidenta republiky, vlády, ústředních státních orgánů a mimo to také úřadů územních samosprávních celků i ústředních úřadů.

2.1.2 Geografie

Hlavní město Praha leží na řece Vltavě, nejnižším místem je oblast u Suchdola (177 m n. m.), nejvyšším místem potom vrch Teleček u Chrást'an (399 m n. m.). Většina území Prahy náleží z geomorfologického hlediska k celku Pražská plošina, malá severovýchodní část náleží do Středolabské tabule.

Podnebí je mírné s průměrnou roční teplotou 8,5°C. V roce je průměrně sto mrazivých a třicet ledových dnů.

2.1.3 Správa

Členění Prahy je poměrně složité, protože je v platnosti několik různých způsobů členění – katastrální, státně územní, samosprávné a několik úrovní správního. Od roku 2002 je Praha rozdělena do 57 městských částí a 22 správních obvodů. Z pohledu ČK je Praha rozdělena na jednotlivé Oblastní spolky, které se v průběhu let spojovaly, a tak je dnes jen několik aktivních spolků a Praha je od roku 2013 defacto rozdělena na pravý a levý břeh Vltavy mezi Oblastní spolek (OS) Praha 1 a OS Praha 9.

2.1.4 Obyvatelstvo

Na území Hlavního města Prahy je k 31.12.2012 hlášeno 1 246 780 obyvatel. K 31.12.2011 je na území města evidováno 160 783 cizinců pobývajících zde dlouhodobě. Mimo obyvatele bylo za rok 2012 evidováno na území města 5 397 531 cizinců na dovolené.

2.1.5 Doprava

Praha je hlavním komunikačním uzlem České republiky a významnou křižovatkou Evropy.

Prahou prochází několik dálničních sítí (D1, D5, D8 a D11) a rychlostních komunikací. Na okrajích se nachází nově vzniklé a dokončované rychlostní okruhy. Stav většiny silnic je ve špatném stavu.

Městskou dopravu zajišťují v Praze autobusy, tramvaje a metro, které je navíc začleněno do systému nouzového ukrytí obyvatelstva.

Na území Prahy se nachází největší české letiště Letiště Václava Havla Praha, vojenské Letiště Praha Kbely a malé Letiště Letňany.

Česká republika má největší železniční síť v Evropě a ačkoliv jsou velká nádraží v Praze v útlumu, vzniklo na okraji Prahy, v Uhřetěvsi, největší kontejnerové překladiště v Evropě.

Vodní doprava má v Praze charakter spíše rekreační.

2.2 Plán činnosti krajského krizového štábu POS ČČK

Krizový štáb POS je poradním orgánem ředitele Úřadu POS (ÚPOS) při mimořádných událostech a krizových situacích. Členy KŠ jmenuje předseda OVR POS na návrh ředitele ÚPOS, který je vedoucím KŠ. KŠ rozhoduje prostou většinou hlasů přítomných členů. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas ředitele ÚPOS. KŠ koordinuje činnosti oblastních spolků (OS) a humanitárních jednotek (HJ) na území kraje a za svoji činnost odpovídá OVR POS. Při řízení činnosti postupuje KŠ podle typové činnosti „Operační řízení“.

2.2.1 Svolání krajského KŠ

Svolání KŠ nařizuje ředitel POS na základě vlastního uvážení. V jeho nepřítomnosti jsou oprávněni svolat KŠ tyto osoby v následujícím pořadí:

- předseda OVR POS
- zástupce ředitele ÚPOS
- místopředseda OVR POS
- ekonom ÚPOS

Při svolávání KŠ se postupuje dle aktuálního Plánu vyrozumění KŠ. Zpravidla se využijí mobilní telefony členů KŠ (ve výjimečných případech emaily nebo jiné předem domluvené způsoby). Ti jsou povinni obratem sdělit, za jak dlouho se dostaví na pracoviště KŠ.

Doprava členů KŠ na pracoviště je zajišťována svépomocí.

2.2.2 Činnost krajského KŠ

Primárním pracovištěm krajského KŠ je ÚPOS se sídlem Hellichova 11b/632, 118 00 Praha 1 (Malá Strana). Primární pracoviště se skládá ze dvou místností a kuchyňkou, disponuje pevnou linkou s faxem (257 217 899), internetem, projekčním zařízením, multifunkční tiskárnou a malým skladem první pomoci. Možnost přespání pro osm lidí. Dostupnost MHD – tramvají z metra Anděl nebo Malostranská na zastávku Hellichova, parkování omezeno vymezenými modrými zónami.

Záložním pracovištěm KŠ je učebna POS se sídlem Koubkova 1, 120 00, Praha 2. Záložní pracoviště se skládá ze dvou místností a je vybaveno projekčním zařízením, multifunkční tiskárnou a lékárníčkami. Možnosti přespání jsou značně omezené. Dopravní dostupnost pět minut chůze ze stanice metra a tramvaje I. P. Pavlova. Parkování omezeno vymezenými modrými zónami.

Vedoucí KŠ: Jaroslava Marková, DiS.

Zástupce vedoucího KŠ: Ing. Bc. Martin Srb, Ph.D.

Zapisovatel KŠ: Mgr. Magdalena Uzlíková

Tiskový mluvčí KŠ: Ing. Bc. Martin Srb, Ph.D.

První osoba, která se dostaví na jedno z pracovišť KŠ:

1. oznámí zahájení činnosti KŠ složce, která jej aktivovala
2. začne s vedením pracovního deníku KŠ
3. připraví pracoviště KŠ

2.2.3 Hlavní úkoly krajského KŠ

KŠ plní především úkoly vyplývající z uzavřených smluv mezi POS a orgány IZS a kraje, úkoly je nutné upravovat a měnit dle aktuálních požadavků smluv. V současné době se jedná především o:

1. Převzetí vyrozumění a úkolů ke zpohotovení KŠ

2. Vyrozumění a svolání členů KŠ, předání základních informací
3. Ustavení stálé služby KŠ, dle potřeby
4. Shromažďování informací o situaci (z primárních zdrojů – rozhlas, televize, internet)
5. Odeslání členů štábu do součinnostních institucí
6. Navázání spojení s OS ČČK ve své působnosti, Úřadem ČČK a součinnostními institucemi
7. Odvolání pracovníků OS z dovolených a služebních cest
8. Zajištění členů ČČK a dobrovolníků ČČK k poskytování pomoci
9. Navázání spolupráce s ostatními organizacemi poskytujícími pomoc na území kraje
10. Řízení činnosti ČČK na území kraje
11. Předávání informací médiím, zajištění pozitivní reklamy činnosti ČČK při mimořádné události prostřednictvím tiskového mluvčího

2.3 Plán činnosti OS ČČK na území kraje

Plán činnosti OS ČČK na území kraje vychází z místních podmínek. Na území Hlavního města Prahy v současné době působí čtyři Oblastní spolky ČČK: Praha 1, Praha 9, Praha 7 a Praha 10 a Benešov.

2.3.1 Oblastní spolek ČČK Praha 1

OS ČČK Praha 1 působí na území Prahy 1, 2, 4, 5 a Prahy – západ a působí jako Pověřený spolek. OS ČČK Praha 1 spolupracuje v rámci krizové připravenosti s Magistrátem hl. m. Prahy, městskými částmi, vzdělávacími zařízeními (školami), Letištěm Praha, Menzies Aviation CZ (handlingová společnost působící na letišti Praha), Emirates Airlines (zajištění první zdravotnické a první psychické pomoci cestujícím) a Ministerstvem vnitra ČR. (31)

Na území hlavního města působí OS ČČK Praha 1 na strategické a operační úrovni a koordinuje preventivní činnosti, záchranné a likvidační práce i obnovovací práce. Mimo centrální působnost zajišťuje na území své lokální působnosti základní úkoly vyplývající z Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015.

Mezi základní úkoly OS ČČK Praha 1 na území své působnosti patří:

- sběr a distribuce humanitární pomoci
- poskytování první pomoci a ošetrovatelské péče v evakuačních centrech
- zajišťování nouzového přežití obyvatelstva
- poskytování psychosociální pomoci

Mezi speciální úkoly OS ČČK Praha 1 poskytované Humanitární jednotkou OS ČČK Praha 1 na území hlavního města patří:

- obsluha kontejnerů nouzového přežití
- stavba protipovodňových zábran

OS ČČK Praha 1 disponuje jako jediný spolek v Praze Humanitární jednotkou typu I a je schopen do šesti hodin provést úkol kdekoliv na území Prahy.

2.3.2 Oblastní spolek ČČK Praha 7

OS ČČK Praha 7 působí na území Prahy 7 a disponuje jen malým počtem aktivních členů. OS ČČK Praha 7 spolupracuje v rámci krizové připravenosti s azylovým domem pro svobodné matky a Sociálním odborem MČ Praha 7. V rámci své činnosti zajišťuje především výuku první pomoci. V rámci krizové připravenosti provozuje OS ošacovací středisko se sběrem oděvů a distribucí potřebným. (26)

OS ČČK Praha 7 nemá plně funkční Humanitární jednotku.

2.3.3 Oblastní spolek Praha 9

OS ČČK Praha 9 je největším spolkem v Praze. Mezi jeho hlavní aktivity patří sociální činnost, v rámci své působnosti zajišťuje:

- domov pro seniory Slunné stáří
- dům sociálních služeb Bojčenkova
- domov se zvláštním režimem Hejnická
- pečovatelskou službu
- domácí ošetřovatelskou péči ALICE
- Senior dopravu
- rozvozy obědů (24)

Při OS ČČK Praha 9 působí také Oblastní skupina mládeže ČČK Praha 9 jako jediná plně aktivní skupina v Praze.

Mezi základní úkoly OS ČČK Praha 9 na území své působnosti patří:

- sběr a distribuce humanitární pomoci
- poskytování první pomoci a ošetřovatelské péče v evakuačních centrech
- zajišťování nouzového přežití obyvatelstva

Mezi speciální úkoly OS ČČK Praha 9 poskytované na území hlavního města patří:

- poskytování sociálních služeb v období krizového stavu
- zajištění nouzového stravování pro evakuační centra a zasahující jednotky
- zajištění logistické podpory jednotek ČČK
- zajištění nouzového ubytování pro seniory a osoby vyžadující ošetřovatelskou péči

OS ČČK Praha 9 má v současné době Humanitární jednotku typu II/III s vlastní dopravou.

2.3.4 Oblastní spolek ČČK Praha 10 a Benešov

OS ČČK Praha 10 a Benešov působí na území Prahy 10 a Benešova a disponuje jen malým počtem aktivních členů. V současné době nemá vlastní internetové stránky a informace o jeho aktivitě jsou velice kusé. (22)

OS ČČK Praha 10 a Benešov nedisponuje Humanitární jednotkou a neprovádí žádné aktivity v oblasti krizové připravenosti.

2.3.5 Činnost na území Prahy

Každý oblastní spolek zajišťuje základní spektrum činností při mimořádné události na území své působnosti, jedná se především o následující činnosti:

- sběr a distribuce humanitární pomoci
 - kancelář Úřadu OS ČČK zajišťuje v době mimořádné události sběr a distribuci humanitární pomoci ve spolupráci s úřady Městských částí (MČ)
- zajišťování nouzového přežití obyvatelstva
 - ve spolupráci s úřady MČ zajišťuje přežití obyvatelstva ve školských a podobných zařízeních
- poskytování první pomoci a ošetrovatelské péče v evakuačních centrech
 - evakuovaným osobám zajišťuje základní první pomoc, distribuci zdravotnických potřeb a ošetrovatelskou péči
- poskytování psychosociální pomoci
 - psychosociální pomoc je jednou z domén, která je v rámci integrovaného záchranného systému nedostatečně pokryta
 - cílem všech oblastních spolků na území Prahy by mělo být proškolení všech členů a dobrovolníků ČČK v oblasti psychosociální pomoci
 - poskytování psychosociální pomoci obětem mimořádné události

V rámci krizové připravenosti na území Hlavního města Prahy poskytují Oblastní spolky ČČK:

- logistickou podporu – Praha 9
- nouzové ubytování osob s potřebou pečovatelské služby – Praha 9
- zajištění nouzového stravování postižených osob i zasahujícího personálu – Praha 9

- stavbu protipovodňových zábran – Praha 1
- obsluhu kontejnerů nouzového přežití – Praha 1
- strategické a operační řízení – Praha 1
- taktické řízení – Praha 1 (západní/levý břeh Vltavy) a Praha 9 (východní/pravý břeh Vltavy)
- krajskou humanitární jednotku – Praha 1

2.3.6 Poradenská činnost postiženým osobám

Oblastní spolky by měly v rámci asanačních prací poskytovat poradenskou činnost pro postižené osoby. Jedná se o zcela nepokrytou oblast, kterou může ČČK ulevit státní správě a samosprávě. V rámci poradenství se mohou OS zaměřit na následující oblasti:

- poradenství osobám v hmotné nouzi
 - dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, může za osobu v hmotné nouzi považovat orgán pomoci v hmotné nouzi též osobu, kterou „*postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že ji neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelná pohroma (například povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie*“ (15, §2 odst. 4)
 - Dávky se dle §4 odst. 1 rozdělují na příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc.

2.4 Plán svolání Humanitárních jednotek na území kraje

Svolání Humanitární jednotky nařizuje krajský KŠ. Pokud se jedná o mimořádnou událost, která svým rozsahem pokrývá jen území jednoho OS, může o svolání HJ

rozhodnout tento OS dle vlastních směrnic. V případě, že situaci na vlastním území není OS schopen zvládnout z vlastních zdrojů, požádá o pomoc krajský KŠ.

Svolání je provedeno mobilními telefony členů HJ nebo jiným, předem domluveným a ověřeným způsobem. Členové HJ obratem sdělí, kde se nacházejí a za jak dlouho jsou schopni dostavit se na základnu HJ, popř. přímo na místo nasazení. V případě, že jsou členové HJ schopni dopravit se na místo nasazení vlastními silami, jsou povinni tak neprodleně učinit.

Svolání probíhá způsobem aktivace Úřadů jednotlivých OS ČČK (ÚOS), kteří předají informace vedoucím HJ svého OS a jednotlivým členům HJ. Informace o schopnosti nasazení předá Úřad OS neprodleně krajskému KŠ a dále aktivuje KŠ OS.

V případě, že ÚOS nereaguje na výzvu krajského KŠ, může krajský KŠ provést aktivaci HJ na území Prahy vlastními silami za použití Plánu vyrozumění HJ na území Prahy.

2.5 Plán spojení

Ke spojení při poskytování pomoci v rámci mimořádné události budou používány následující komunikační kanály:

1. Mobilní telefony

Jednotlivá čísla mobilních telefonů členů krajského KŠ, KŠ OS ČČK, členů HJ ČČK a Úřadů OS ČČK jsou součástí příslušných Plánů vyrozumění a seznamu důležitých telefonních čísel. (22; 24; 26; 31)

2. Pevné linky a faxová čísla

OS ČČK Praha 1 (KŠ):	257 217 899
OS ČČK Praha 9:	281 917 264
	281 863 421
OS ČČK Praha 7:	220 878 928
OS ČČK Praha 10 a Benešov:	271746028 (fax 274778888)

3. Emailové adresy

OS ČČK Praha 1:	praha1@cervenykriz.eu
OS ČČK Praha 9:	praha9@cervenykriz.eu
OS ČČK Praha 7:	praha7@cervenykriz.eu
OS ČČK Praha 10 a Benešov:	praha10+benesov@cervenykriz.eu

4. Radiostanice

HJ využívají v komunikaci mezi jednotlivými družstvy civilní Personální radiostanice typu Motorola TLKR T6, Motorola XTR 446 nebo jiné s nimi kompatibilní radiostanice.

Provoz se pohybuje na bezlicenčním pásmu PMR 446 MHz.

2.6 Plán zajištění činnosti evakuačních center a nouzového ubytování

Evakuační centra a budovy nouzového ubytování jsou zajišťovány a obsazovány na základě výzvy nadřízeného orgánu. Při zajištění těchto center se postupuje podle typové činnosti „Nouzové ubytování“ vydané Úřadem ČČK.

Pro nouzové ubytování mohou být využity nemovitosti spravované OS ČČK Praha 9 nebo jejich partnery:

- Domov pro seniory - Dům sociálních služeb - Slunné stáří: Harrachovská 422/2, 190 00 Praha 9 – Střížkov
- Domov pro seniory - Dům sociálních služeb - Bojčenkova: Bojčenkova 1099/12, 198 00 Praha 9 – Černý Most
- Domov se zvláštním režimem: Hejnická 538/30, 190 00 Praha 9 – Střížkov
- Klub aktivního stáří: DPS, Malkovského 603, Praha 9 – Letňany

2.7 Plán sběru a distribuce humanitární pomoci

Při sběru a distribuci humanitární pomoci se postupuje podle typové činnosti vydané Úřadem ČČK „Sběr a distribuce humanitární pomoci“.

O směřování s distribuci humanitární pomoci rozhoduje KŠ na základě informací od nadřízených složek krizového řízení nebo vlastních informačních zdrojů. Informace o aktuálních potřebách humanitární pomoci jsou sdělovány prostřednictvím médií nebo nadřízeného orgánu krizového řízení.

KŠ může navázat kontakt s obchodními společnostmi, jejichž artikl může být v průběhu mimořádné události využitelný (humanitární pomoc, dopravní prostředky apod.).

Pro sběr a výdej humanitární pomoci budou využity objekty oblastních spolků:

- Úřad OS ČČK Praha 9: Bratří Venclíků 1070, Praha 9 – Černý Most, 198 00
- Úřad OS ČČK Praha 1: Hellichova 11b/632, Praha 1 – Malá Strana, 118 00
- Úřad OS ČČK Praha 7: Janovského 29, Praha 7 – Holešovice, 170 00
- Úřad OS ČČK Praha 10 a Benešov: Vršovická 12/882, Praha 10, 10100
- Centrum sociálních služeb OS ČČK Praha 9: Kpt. Stránského 996/2, Praha 9 – Černý most II, 198 00
- Učebna OS ČČK Praha 1: Koubkova 1, Praha 2, 120 00
- Úřady MČ se kterými OS ČČK spolupracují

2.8 Plán poskytování první pomoci a ošetrovatelské péče

Pomoc OS ČČK v oblasti zdravotnické první pomoci a ošetrovatelské péče má druhořadový charakter a týká se jen drobných ošetření, která nevyžadují odbornou péči.

Hlavní směry činnosti v oblasti zdravotnické první pomoci a ošetrovatelské péče jsou následující:

- ošetrovatelská péče v evakuačním centru

- poskytování zdravotnické první pomoci a ošetrovatelské péče ve fázi likvidace události a počátečních asanačních prací
- ve výjimečných případech poskytování pomoci při záchranných a likvidačních pracích na vyžádání základních složek IZS

Pro poskytování zdravotnické první pomoci a ošetrovatelské péče se primárně využívají zdravotničtí pracovníci s příslušnou kvalifikací z řad členů a dobrovolníků ČČK. Zdravotníci a dobrovolníci ČČK poskytují pomoc v rámci svých kompetencí, optimálně pod dohledem profesionálních zdravotníků.

Každý člen HJ, člen ČČK a dobrovolník bude vyškolen normou Základní norma zdravotnických znalostí nebo vyšší.

2.9 Plán finančního zabezpečení poskytování pomoci

Pro zajištění akutní finanční potřeby pro činnost ČČK v rámci kraje jsou k dispozici finanční prostředky na účtech OS ČČK a POS, na vyžádání také prostředky ČČK.

1. Prostředky na běžném účtu OS ČČK Praha 1: 213422506/0300
2. Prostředky na běžném účtu OS ČČK Praha 9: 245936309/0800
3. Prostředky na běžném účtu OS ČČK Praha 7: 201765309/0800
4. Fond Humanity ČČK: 5056505/5500
5. Fond Humanity ČČK – aktuální sbírka: 222885/5500

ÚPOS následně ve vhodné době vstupuje do jednání s nadřízenými orgány krizového řízení za účelem náhrady vynaložených prostředků z jednotlivých běžných účtů OS ČČK. Předpokládá se především finanční krytí nákladů jednotlivých OS ČČK. Finance poskytnuté z Fondu humanity byly poskytnuty občany ČR jako dobrovolný dar. Občané by se měli dozvědět, jak byly vynaloženy.

2.10 Plán vysílání pomoci mimo území kraje

Vysílání pomoci mimo území Hlavního města Prahy nesmí ohrozit poskytování pomoci na území Prahy. Vyslání pomoci musí schválit POS, respektive jeho KŠ. Pomoc vyslanou mimo území kraje lze rozdělit na:

- personální pomoc
 - vyslání krajské HJ, popř. dobrovolníků na vyžádání POS sousedního kraje, kde si pomoc ČČK vyžádal orgán krizového řízení nebo na základě nabídky vlastních služeb po schválení dotčeného orgánu krizového řízení
- materiální pomoc
 - vyslání humanitární pomoci ze skladů humanitární pomoci nebo z veřejné sbírky pořádané na území Prahy
 - příjemce pomoci je povinen předávat pravidelně informace o využití pomoci a její distribuci
- finanční pomoc
 - shromáždění a odeslání finanční sbírky
 - příjemce pomoci je povinen předávat pravidelně informace o využití pomoci a její distribuci

2.11 Plán materiálně – technického zabezpečení

Pro materiálně – technické zabezpečení se využívají vyčleněné prostředky ČČK, především se jedná o:

1. Krajský sklad humanitární pomoci
2. Další materiál POS
3. Materiál vyčleněný oblastními spolky ČČK v kraji
4. Materiál poskytnutý složkami IZS – např. kontejner nouzového přežití HZS ČR

2.12 Plán spolupráce s dalšími humanitárními organizacemi

Na území Hlavního města Prahy neexistuje Panel NNO, je proto nutné spolupráci domlouvat zvláště s jednotlivými organizacemi. Na území Prahy působí následující organizace:

- Člověk v tísni
- Život dětem
- Charita Česká republika
- Světlo pro svět
- Středisko křesťanské pomoci Horní Počernice
- Společnost DUHA
- Emauzy ČR
- Svaz tělesně postižených v České republice
- Sdružení na pomoc dětem s handicapem
- Pražská organizace Pionýra
- a další

2.13 Plán spolupráce s médii

Spolupráce s médii je v průběhu poskytování pomoci při mimořádné události jednou z nejdůležitějších činností KŠ. Dobrou propagací činnosti ČČK na území kraje se zvyšuje povědomí veřejnosti o poskytované pomoci, tím se zvyšuje objem vybraných finančních nebo materiálních prostředků, čímž se zvýší poskytnutá pomoc ČČK obětem mimořádné události. ČČK v kraji zaujímá při komunikaci s médii aktivní roli s cílem vyplnit odpovídající mediální prostor adekvátními informacemi.

Všechny informace poskytované médiím musí být schváleny ředitelem / ředitelkou POS a pro komunikaci s médii je ustanoven tiskový mluvčí KŠ. Ostatní pracovníci, členové a dobrovolníci ČČK i KŠ nemají oprávnění poskytovat informace týkající

se činnosti ČČK, rozsahu mimořádné události nebo jiných skutečností, které se dozvěděli v souvislosti s výkonem činnosti pro ČČK.

Základní formy prezentace v médiích jsou:

- oficiální tiskové zprávy
- aktuální zprávy na webových stránkách POS a OS ČČK v kraji
- informace na sociálních sítích

Tiskové zprávy se zasílají médiím s lokální působností na území kraje. Zejména jsou doporučena následující média:

- místní pobočky deníku Bohemia
- lokální redakce deníku Mladá fronta Dnes
- tiskoviny vydávané orgány samosprávy
- lokální redakce Českého rozhlasu a místní rozhlasové stanice
- lokální televizní stanice (TV Metropol)

Zprávy na webových stránkách musí být vždy aktuální, pravdivé a v souladu se situací při poskytování pomoci. Zprávy jednotlivých OS ČČK by si neměly odporovat, ani konkurovat. Cílem je vytvořit jednotnou, úplnou prezentaci ČČK na území Hlavního města Prahy.

Sociální sítě poskytují možnost rychlého informování a efektivní komunikace s veřejností i médii. Samotné sdělení je nutné upravit tak, aby se dalo na internetu dále šířit (včetně stylistické úpravy). Ze zkušenosti víme, že takto upravené sdělení má větší počet shlédnutí než oficiální zprávy na webových stránkách. ČČK v kraji využívá následující sítě:

- Facebook stránky ČČK a OS ČČK Praha 1
- Twitter – doposud nevyužíván
- Youtube channel – doposud nevyužíván
- Google+ – doposud nevyužíván

4 Diskuze

4.1 Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva

Výsledkem komparativní analýzy je Tabulka č.2: Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva.

Zákon č. 168/1991 Sb., obsahující Protokol I a Protokol II řeší otázku ochrany obyvatelstva při válečném stavu i mimo něj v případech živelních pohrom. Počítá se zde s využitím dobrovolníků i členů ČČK.

Zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o ČSČK upravuje základní úkoly ČČK, kterými ho řadí mezi potenciální ostatní složky IZS.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky usnadňuje poskytování dobrovolnické služby v Čl. 3 odst. 2, který ukládá všem právnickým a fyzickým osobám podílet se na zajišťování bezpečnosti ČR.

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS usnadňuje poskytování dobrovolnické služby dobrovolníky a členy ČČK díky ustavení Plánované pomoci na vyžádání. Nepřímo potom řeší otázku financování této pomoci, když stanovuje pravidla pro náhradu vzniklé škody v průběhu provádění záchranných a likvidačních prací.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) řeší všechny položené otázky. Dobrovolnickou službu a postavení dobrovolníků zákon řeší a přímo umožňuje poskytovat dobrovolnou pomoc. Stejně jako zákon o IZS řeší i tento dokument financování v podobě náhrady vzniklých škod.

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb. řeší poskytování humanitární pomoci, přičemž zmiňuje pomoc fyzických osob poskytovanou z vlastní iniciativy, nepřímo tak upravuje postavení dobrovolníků. Díky zmínění vlastní iniciativy usnadňuje poskytování dobrovolnické služby v poskytování humanitární pomoci. Financování dobrovolnické pomoci řeší jen u fyzických a právnických osob zařazených do havarijního plánu kraje.

Ostatní složky IZS zde zmiňuje jako nevládní a neziskové organizace a sdružení občanů.

Vyhláška MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS nepřímo upravuje dobrovolnickou službu, ale dobrovolníky, respektive ČČK, podřizuje veliteli zásahu. Navíc také zmiňuje v §15 dohodu o poskytnutí pomoci a řeší tak i ostatní složky IZS.

Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, řeší otázku dobrovolnické služby, dobrovolníků a díky položení právních základů dobrovolnictví usnadňuje poskytování dobrovolnické služby. Financování dobrovolníků neřeší, respektive říká, že dobrovolnická služba je poskytována dobrovolně a bez nároku na odměnu.

Koncepce Ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 řeší otázku dobrovolnické služby v oblasti humanitární pomoci a zlepšuje poskytování dobrovolnické služby díky návrhu financování dobrovolníků v rámci refundaci mzdy, respektive v rámci daňových odpisů zaměstnavatelů za ztráty způsobené odchodem zaměstnance k práci v dobrovolnické složce IZS. Využívání ostatních složek IZS je upraveno převážně pro fázi obnovy a humanitární pomoci.

Otázku dobrovolnické služby řeší sedm dokumentů, z toho jeden nepřímo. Postavení dobrovolníků řeší sedm dokumentů, z toho jeden nepřímo. Poskytování dobrovolnické služby usnadňuje sedm dokumentů. Financování činnosti dobrovolníků řeší pět dokumentů, z toho dva nepřímo. Otázku ostatních složek IZS, tedy i ČČK řeší sedm dokumentů.

Z výše uvedeného vyplývá seznam dokumentů, které mohou být při tvorbě Plánu pomoci ČČK na území kraje primárně použity, protože přímo řeší oblast, kterou Plán pomoci upravuje.

4.2 Plán pomoci Českého červeného kříže na území Hlavního města Prahy

Při zpracování Plánu pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy jsem postupoval v souladu s Metodikou zpracování plánu pomoci ČČK na území kraje (Metodika), platnými právními předpisy a aktuálními informacemi jednotlivých Oblastních spolků ČČK na území Prahy. Metodika však v některých místech neuvádí platné informace, v následujícím textu se věnuji místům, kde se Metodika odklání od platných postupů nebo označení. V rámci zpracování plánu jsem se snažil udržet jednotnou terminologii používanou v prostředí ochrany obyvatelstva.

4.2.1 Obecná část

Metodika uvádí celkem tři fáze pomoci – bezprostřední pomoc, následnou pomoc a obnovu. Tato terminologie nesouhlasí s terminologií HZS, v Plánu pomoci uvádím platnou terminologii používanou HZS dle platné metodiky.

Základní úkoly při poskytování pomoci vychází z Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 a aktuálních požadavků HZS na území Prahy. V době tvorby tohoto plánu není vypracována Koncepce krizové připravenosti Hlavního města Prahy (Krajská koncepce), proto z ní tedy nemohu vycházet.

4.2.2 Speciální část

Při zpracování Stručné charakteristiky kraje jsem čerpal informace na otevřené encyklopedii Wikipedia, stejně jako Metodika.

V kapitole Plán činnosti krajského krizového štábu POS jsem využil své znalosti z prostředí ČČK a znalosti poměrů na OS ČČK Praha 1. Členové KŠ v tuto chvíli nejsou pevně stanoveni v žádném veřejném dokumentu.

Obecný rámec jednotlivých kapitol vychází z Metodiky a jednotlivé informace jsou čerpány z aktuálních zdrojů.

Jednotlivé úkoly Oblastních spolků vyplývají z jejich aktivit za posledních deset let a z materiálního a personálního zázemí. Konkrétní informace jsem čerpal z aktuálních informací poskytnutých jednotlivými spolky a z vlastních zkušeností.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo porovnat současnou legislativu ve vztahu k dobrovolnictví a poskytování dobrovolnické služby se zaměřením na Český červený kříž s cílem zjistit, zda Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 zlepšuje postavení dobrovolníků v oblasti ochrany obyvatelstva, a vytvořit Plán pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy.

Hlavní metodou při zpracování tématu byla kvalitativní analýza nashromážděných dat o dobrovolnické službě a provedení komparativní analýzy základních legislativních dokumentů týkajících se ochrany obyvatelstva a krizového řízení.

Výsledkem komparativní analýzy je Tabulka č. 2: Komparativní analýza legislativy týkající se ochrany obyvatelstva. Z tabulky vyplývá, že dobrovolnickou službou nebo dobrovolnictvím se zabývá sedm legislativních dokumentů a jeden nepřímo. Tyto dokumenty dále sloužily jako podklad pro tvorbu Plánu pomoci ČČK na území Hlavního města Prahy.

Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015 neřeší sporné otázky poskytování dobrovolnické služby, nicméně upravuje a stanovuje další dokumenty, které poskytování dobrovolnické služby mohou usnadnit, a upravuje strukturu humanitárních jednotek. Koncepce samotná tedy nezlepšuje postavení dobrovolníků v ochraně obyvatelstva, ale dokumenty, které na podkladě Koncepce vzniknou, pravděpodobně postavení dobrovolníkůlepší.

Nadále zůstává nezodpovězenou otázkou financování činnosti dobrovolníků, resp. refundace jejich mzdy. V současné době je to hlavní důvod, proč není nasazování jednotek ČČK při reálných zásazích realizováno. Legislativa říká, že činnost ostatních složek IZS hradí složka nebo orgán krizového řízení, který ostatní složku povolal. ČČK na území Prahy tento problém obchází a ve smlouvě o plánované pomoci na vyžádání uvádí, že pomoc poskytují bez nároku na odměnu a s vlastními prostředky.

Domnívám se, že sporné otázky ohledně poskytování dobrovolnické služby v blízké době vyřešeny nebudou. Je tedy otázkou, jak budou nové dokumenty (Plán pomoci ČČK na území kraje a Koncepce krizové připravenosti na území kraje) zpracovány a jestli dokážou obejít problémy tak, aby byla situace akceptovatelná pro všechny strany.

Velkou výhodou Hlavního města Prahy je blízkost všech ústředních orgánů krizového řízení a poměrně velká četnost situací, kdy mohou být dobrovolníci využiti. Pokud si budou zaměstnanci, členové a dobrovolníci nově Pověřeného oblastního spolku ČČK Praha 1 vědomi nedostatků organizace, ale i potenciálu, kterého mohou dosáhnout, potom vypracováním kvalitních plánů a koncepcí dosáhnou změny v organizaci dobrovolnické pomoci.

6 Seznam informačních zdrojů

1. ČESKOSLOVENSKO. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 168 ze dne 23. května 1991 o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8 června 1977. In: Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky. 1991, částka 35, s. 802-836.
2. ČESKO. Zákon č. 126 ze dne 5. března 1992 o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži. In: Sbírka zákonů České republiky. 1992, částka 30, s. 743-746.
3. ČESKO. Ústavní zákon č. 110 ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky. In: Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39, s. 5386-5387.
4. ČESKO. Nařízení vlády č. 11 ze dne 9. prosince 1998 o zóně havarijního plánování. In: Sbírka zákonů České republiky. 1999, částka 4, s. 239-242.
5. ČESKO. Zákon č. 218 ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 65, s. 3104-3128.
6. ČESKO. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3461-3474.
7. ČESKO. Zákon č. 241 ze dne 29. června 2000 o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3488-3498.
8. ČESKO. Nařízení vlády č. 462 ze dne 22. listopadu 2000 k provedení §27 odst. 8 a §28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých

- zákonů (krizový zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 132, s. 7200-7211.
9. ČESKO. Nařízení vlády č. 463 ze dne 27. listopadu 2000 o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů za vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 132, s. 7211-7723.
 10. ČESKO. Vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498 ze dne 14. prosince 2000 o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 144, s. 7925-7932.
 11. ČESKO. Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 281 ze dne 3. července 2001 kterou se provádí §9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2001, částka 106, s. 6526-6527.
 12. ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328 ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2001, částka 127, s. 7447-7464.
 13. ČESKO. Zákon č. 198 ze dne 24. dubna 2002 o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 82, s. 4835-4839.
 14. ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380 ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2002, částka 133, s. 7730-7746.
 15. ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 14. března 2006 o pomoci v hmotné nouzi. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 37, s. 1305-1328.
 16. ČESKO. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 84, s. 3146-3241.

17. ČESKO. Nařízení vlády č. 498 ze dne 22. prosince 2010 o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2010, částka 149, s. 5623-5630.
18. ČESKO. Zákon č. 118 ze dne 6. května 2011 Úplné znění zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), jak vyplývá z pozdějších změn. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2011, částka 44, s. 1114-1136. ISSN 1211-1244
19. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Koncepce krizové připravenosti ČČK do roku 2015*. 1. vyd. Praha: ČČK, 2011.
20. FIGLÁR, Karel. Srovnávací (komparativní) metoda. In: *Masarykova univerzita v Brně: Fakulta sociálních studií* [online]. Brno, 2007, 12.1.2007 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://figlar.ic.cz/fss/new04.html>
21. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. MINISTERSTVO VNITRA
ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. 1. vyd. Praha: MV ČR, 2008. Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce-ochrany-obyvatelstva-do-2013_2020.pdf
22. JUKL, Marek. Adresář OS ČČK: OS ČČK Praha 10 a Benešov. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Úřad ČČK* [online]. 2009, 17.3.2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: http://www.cervenyriz.eu/cz/oblastni_spolek.aspx?Id=133
23. *Krizová připravenost zdravotnictví*. Praha: SKPZ ČLS JEP, 2012, 2., č. 1. ISSN 1804-9303.
24. Naše činnost: Humanitární pomoc, Humanitární jednotka. ČČK PRAHA 9. *Oblastní spolek ČČK Praha 9* [online]. 2011, 25.10.2012 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.cckp9.cz/nase-cinnost/>

25. Nejnovější údaje o kraji. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze* [online]. 3.4.2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/home>
26. OS ČČK Praha 7: O nás. ČČK PRAHA 7. *Oblastní spolek ČČK Praha 7* [online]. 2013, 14.2.2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.cckpraha7.cz/>
27. PEŘAN, David. *Mezinárodní humanitární právo pro obor zdravotnický záchranář*. Praha, 2011. 55 s. Absolventská práce. Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola 5. května. Vedoucí práce Mgr. Lucie Malá. Oponent práce Linda Sochorová.
28. PETRUS, Michal, Zdeněk SCHWARZ a Otakar ZUNA. *155 let linky 155*. 1. vyd. Praha: Záchraná služba hl. m. Prahy ve spolupráci s nakl. Public History, 2012, 191 s. ISBN 80-86445-27-5.
29. Praha. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2003, 21.3.2013 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Praha>
30. *Protocols additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949: resolutions of the 1974-77 Diplomatic Conference : extracts from the final act of the 1974-77 Diplomatic Conference*. Rev. ed. 1996. Geneva: International Committee of the Red Cross, 1991, 134 p. ISBN 28-814-5028-8.
31. SMEJKAL, Richard. Naše činnost: Krizová připravenost. ČČK PRAHA 1. *Oblastní spolek ČČK Praha 1* [online]. 2013, 4.2.2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné z: <http://www.cckpraha1.cz/nase-cinnost/krizova-pripravenost/>
32. SRB, Martin. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. *Metodika zpracování plánu pomoci ČČK na území kraje*. 1. vyd. Praha: ČČK, 2013.
33. ŠTĚPÁN. MINISTERSTVO VNITRA. *Metodická pomůcka: kterou se doporučují zásady pro jednotné rozlišování a vymezení preventivních,*

záchranných, likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací spojených s předcházením, řešením a odstraněním následků mimořádných událostí. Praha: MV ČR, 2003. Dostupné

z: http://www.zlin.eu/upload/krizove_situace/40__zasady_rozlisovani_cinnosti_pri_zalp_mp.pdf

34. ŠTOREK, Josef. *Příručka pro krizové řízení v Českém červeném kříži.* 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2000.
35. ŠTOREK, Josef a Roland ALBERT. *Humanitární jednotky Českého červeného kříže.* 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2003.
36. ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže.* Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0.
37. *The Geneva conventions of August 12, 1949.* Geneva: International Committee of the Red Cross, 1989, 245 s.
38. ÚŘAD ČČK. *Stanovy Českého červeného kříže.* 2. vyd. Praha: Úřad ČČK, 2008, 32 s.
39. VYKOPALOVÁ, Hana. *Základy psychosociální přípravy Humanitárních jednotek ČČK.* 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2003.